

O PERNÍKOVEJ CHALÚPKE

Lístie už žltlo a blížila sa zima. Bolo na čase nachystať drevo, a tak sa Janičko a Marienka vydali s ockom do lesa. Drevorubačova rodina bola chudobná, no deti im robili vždy radosť.

Janičko s Marienkou sa chceli ešte hrať, kým sa vrátia s drevom domov. „Nechod'te ďaleko deti, o chvíľu sa bude stmievať,“ vraví im otec. „Dobre, zjédeme iba k potôčiku a hneď sa vrátíme.“

No zotmelo sa rýchlejšie, ako čakali a nepamätali si cestu. „Skúsim vyliezť na strom, a možno uvidím náš domček,“ povedal Janko a Marienka prikývla. Keď Janko vyliezol hore, tak uvidel svetielko, za ktorým išli, no nedostali sa domov, ale k chalúpke, ktorá bola celá z perníka. Deti sa k nej hneď rozbehli, keďže boli hladné, a začali hneď objedat' perník na chalúpke.

„Ej, nechajte môj domček. Ak ste hladné, pod'te dovnútra detičky,“ povedala ježibaba, ktorá vykukla z domčeka. Deti na ňu nedôverčivo hľadeli, no napokon vošli dovnútra, lebo ich trápil hlad. „Tak darebáci, pod'te do klietky! Vykrmím vás a potom zjem!“ povedala zlá ježibaba a strčila deti do klietky. Starena krmila deti rôznymi sladkosťami a každý deň skúšala Janičkov prst, či je už dost' vykrmený. No deti boli prefíkané a využili, že ježibaba zle videla. Našli konárik, ktorý jej vždy podstrkovali namiesto prsta.

„Priberáš pomaly, chlapče, no čo sa dá robiť, ja som hladná!“ povedala ježibaba náhle a vytiahla Janička z klietky. Rozložila oheň, a po chvíli povedala Marienke: „Dievčisko, vlez do pece, či je dost' teplá!“ „Ale ja neviem, ako sa lezie do pece.“ povedala jej Marienka a tak ježibaba vzala lopatu. Keď si na ňu sadla, tak ju Marienka strčila do pece a s Janičkom utiekli.

Napokon našli cestu domov a rodičia sa tešili z ich návratu. A tak sa radovali a sľúbili si, že sa už nikdy nerozdelia.

ČERVENÁ ČIAPOČKA

Kde bolo, tam bolo, bolo raz jedno dievčatko, ktoré od malička nosilo červenú čiapočku, a preto ju všetci volali Červená čiapočka. Raz jej babička ochorela, a tak Čiapočke dala mamka košík s jedlom, aby ho zanesla babke. Čiapočka teda poslúchla a vydala sa cez les k babičke. I keď ju mamka upozorňovala, aby sa nezastavovala, no ona po ceste zbadala krásne kvietky, a tak sa rozhodla, že zopár natrhá babičke, aby ju potešila. Kým Čiapočka trhala kvietky, tak sa k nej prihovril hrubý hlas: „Červená čiapočka, pre koho trháš tie kvietky?“

„Pre starú mamu. Je chorá a býva neďaleko hlboko v lese, tak som ju chcela potešiť.“ odvetila Čiapočka bez toho, aby si uvedomila nebezpečenstvo.

Vlk nestrácal ani sekundu a vydal sa k chalúpku, kde bývala babička. Kým Červená čiapočka natrhala kvietky, tak vlk vošiel do chalúčky a babku zožral. Potom si navliekol jej oblečenie a ľahol si do postele. Čiapočka medzitým bola už skoro pri babičke. Keď zaklopala na dvere, tak zvnútra sa ozvalo „Ďalej, je otvorené.“

„Stará mama, priniesla som ti kvietky a jedlo.“ odvetila Červená čiapočka, no keď videla starú mamu, tak sa začudovala. „Stará mama, a ty prečo máš také veľké uši?“ spýtala sa Červená čiapočka. „To preto, aby som ťa lepšie počula,“ povedal vlk a snažil sa napodobniť babičkin hlas. „A prečo máš také veľké oči?“ „To aby som ťa lepšie videla.“

„Stará mama, a prečo máš také veľké zuby?“ „Aby som ťa mohol zjesť.“ skríkol vlk a začal Čiapočku naháňať. Ten ale stihol Červenú čiapočku uchmatnúť a zjesť.

Potom si vlk ľahol najedený do postele a zaspal. Tu išiel babičku navštíviť horár, no v posteli našiel namiesto babky vlka. Horár sa zhrozil a rozpáral vlkovi brucho, odkiaľ vyskočili Červená čiapočka s babičkou. S horárom zašili vlkovi do brucha kamene, a keď sa zobudil, tak vlk bol smädný.

Tak sa vybral k studni, a keď sa chcel napíť, tak spadol do studne. Babička vd'ačne pozvala horára na hostinu a žijú šťastne dodnes, keď nepomreli.

O TROCH PRASIATKACH

Boli raz tri malé prasiatka, ktoré sa rozhodli, že si postavia domčeky. Prvé najstaršie, a veľmi šikovné sa rozhodlo si postaviť domček z tehál. Druhé, menej pracovité dalo prednosť drevo. A posledné najmladšie, najnetrzeplivejšie si povedalo, že stačí aj slama.

Tu vlk si začal brúsiť na prasiatka zuby. Najskôr došiel k domčeku zo slamu. Keď zbadal chatrný domček skríkol: „Cítim tu prasiatko! Vylez z domčeka, lebo ináč fúkne... a fúkne tak silno, že ti ho odfúkne.“ Prasiatko nebolo veľmi statočné, triaslo sa od hlavy po päty, keď vtom mu strašný závan odfúkol strechu z domčeka. „Aké chutné prasiatko!“ zvolal šťastne vlk a hodil si večeru do svojho veľkého vreca. Vlka sa vydal za druhým prasiatkom. „No drevo je odolnejšie a určite prasiatko pred zlým vlkom ochráni.“ pomyslelo si prasiatko vo vreci. Vlka je však veľmi silný a po pár zafúkaniach zvalí aj drevený domček. Prasiatko zasypané doskami nestihlo utiecť a vlk ho chytil tiež. Už si oblizuje gamby.

„Dve už mám! Idem si po tretie!“ vraví si vlk hrdo. Ale tretie prasiatko je veľmi šikovné a spokojne si obdivuje svoj nový tehlový domček. „Len nech príde ten hlúpi vlk. Pekne ho privítam!“ rieklo si prasiatko statočne. A vlk už aj prichádza. „Daj si pozor, prasiatko, vlk je veľmi silný!“ kričia varovne prasiatka vo vreci. Dom však odolal vlkovmu silnému dychu. „To nič, tak vyrazím dvere.“ hovorí si vlk, no ani ti nejde. Aj dvere odolali! Za ten čas dve prasiatka sa vyslobodili z vreca. „Rýchlo do domu!“

No aj vlk dostal nápad a vyliezol na strechu. Skĺzol do domu komínom, no to nebol dobrý nápad! „Páli to?“ spýtali sa prasiatka zborovo a zasmiali sa. No vlkovi to vôbec smiešne nebolo. Utekal, čo mu nohy stačili a prisľúbil si, že už sa tam nikdy viac neukáže.

SNEHULIENKA A SEDEM TRPASLÍKOV

Bola raz jedna krásna a milá princezná, ktorá sa volala Snehulienka. Všetci ju mali radi až na zlú kráľovnú, ktorá ju nemohla vystáť. Macocha trávila každé ráno pri kúzelnom zrkadle. „Zrkadielko, zrkadielko, povedz mi, kto je najkrajší na svete?“ kládla mu otázku zakaždým, no vždy dostala rovnakú odpoveď, a to, že Snehulienka.

„Poľovník!“ zvolala jedného dňa žiarlivá kráľovná so zlostným hlasom. „Zariad', aby táto nehanebnica, pri ktorej biedne moja krása, navždy zmizla. A prines mi jej srdce ako dôkaz svojej poslušnosti!“ rozkázala kráľovná poľovníkovi a ten sa smutne vydal za princeznou. Keď princeznú našiel, tak ju zaviedol do ďalekého lesa, ale kvôli jej kráse nemohol spáchať tento zločin.

„Princezná, kvôli vám budem aj kráľovnej klamať, ale utečte a už nikdy sa do zámku nevracajte!“ Princezná poslúchla a rozbehla sa do lesa. Keď už bola vyčerpaná a hladná, tak v diaľke zbadala akýsi dom. „Čí len môže byť? No nie všetci ľudia sú zlí ako kráľovná a možno nájdem u nich prístrešie.“ uist'ovala Snehulienka samú seba. Napokon sa teda vydala do domu. Ten bol prázdny, no uprostred izby sa nachádzal stôl s jedlom. Snehulienka bola taká hladná, že im zjedla takmer všetku polievku. Potom sa vydala k posteliám a ľahla si do jednej z nich, kde zaspala.

Večer sa sedem mužov – trpaslíkov vrátilo po práci domov, a tí len prekvapene hľadeli na princeznú spiacu v posteli jedného z nich. No keď sa princezná prebudila, tak im vyrozprávala, ako sa k ním dostala a o tom, čo sa stalo v kráľovstve, a tak jej trpaslíci dovolili, aby ostala s nimi.

Keď na druhé ráno trpaslíci odišli, tak snehulienka ostala sama, no i napriek tomu to bolo pre ňu pekné ráno. Ale to netušila, že kráľovná chystá čary. Tá sa premenila na starenu a prišla ku chalúpke, kde žila snehulienka s trpaslíkmi. Zaklopala na dvere a ponúkla Snehulienke otrávené jablko.

Večer, keď sa trpaslíci vrátili nevedeli prestať plakať. Cítili neskutočnú bolesť a smútok nad Snehulienkinou smrťou. Chceli sa s ňou najskôr rozlúčiť, a tak ju vložili do sklenej rakvy pri ich domčeku. Zrazu okolo prechádzal princ z vedľajšieho kráľovstva. Keď uvidel trpaslíkov smútiť nad rakvou, tak sa pozrel na princeznú, a veru aj jemu jej bolo ľúto, lebo takú krásu ešte nevidel. Princ pristúpil bližšie k rakve a princeznú pobožkal. Tá sa prebudila a princ ju hneď požiadal o ruku. Snehulienka súhlasila, a tak si ju princ odniesol na zámok, kde bola veľká svadba a žili šťastne, až kým nepomreli.

H. CH. ANDERSEN

Statočný cínový vojačik

Bolo raz dvadsaťpäť cínových vojačikov a boli to bratia, lebo ich uliali zo starej cínovej lyžice. V rukách držali pušky, pozerali rovno pred seba a mali krásne červeno-belasé rovnošaty. Prvé, čo počuli na tomto svete, keď sa otvoril vrchnák škatule, v ktorej ležali, boli slová: „Cínoví vojaci!“ Takto zvolal malý chlapec a zatlieskal; dostal ich k narodeninám a porozkladal si ich na stôl. Vojaci boli rovnakí, ani keby si boli z oka vypadli; len jediný sa od ostatných trochu líšil. Mal iba jednu nohu, lebo ho uliali naposledy a nezvýšilo na neho už dosť cínu! Ale predsa stál na svojej jedinej nohe tak pevne ako ostatní na dvoch. A práve on upúta našli pozornosť.

Na stole, kde chlapec vojakov porozkladal, bolo ešte veľa iných hračiek. Ale najväčšmi musel každého zaujať pekný papierový zámok. Cez malé oblôčky bolo vidieť rovno do sál. Pred zámkom boli stromčeky okolo malého zrkadla, ktoré predstavovalo jazierko. Na ňom plávali a zrkadlili sa voskové labute. Všetko to bolo krásne, ale najkrajšia bola malá bábika v zámockých dverách, tiež vystrihnutá z papiera. Mala však sukienku z najjemnejšieho batistu a hrud' jej prikrývala úzka belasá stužtička s ozdobou veľkou ani jej tvár. Bábika vystierala obe ruky, lebo to bola tanečnica a jednu nohu mala zdvihnutú tak vysoko, že ju cínový vojačik vôbec nevidel a nazdal sa, že bábika má len jednu nohu ako on.

„To by bola žena pre mňa!“ pomyslel si. „Ale ona je veľmi vznešená, veď býva v zámku a ja len v škatuli a je nás tam dvadsaťpäť. To by nebolo nič pre ňu. No jednako sa musím s ňou zoznámiť!“ Potom si ľahol po celej dĺžke za tabatierku na šnupavý tabak, čo bola na stole. Odtiaľ práve najlepšie videl malú, jemnú dámu, ktorá stála na jednej nohe a nestrácala rovnováhu.

Večer sa všetci ostatní cínoví vojaci dostali do škatule a ľudia v dome šli spať. Teraz sa hračky začali hrať na návštevy, na vojnu a na ples. Cínoví vojaci v škatuli štrngotali, lebo sa chceli hrať s ostatnými, ale nemohli otvoriť vrchnák. Tlčík na orechy robil kotrmelce a grifeľ tancoval po tabuľke. Bol tu taký hurt, že kanárik sa zobudil, začal sa s nimi zhovárať a ešte k tomu vo veršoch. Jediní dvaja, čo sa z miesta ani nepohli, boli cínový vojačik a malá tanečnica. Ona stála vzpriamená na prstoch, s oboma rukami vystretými dopredu, a vojačik stál práve tak statočne na svojej jednej nohe a ani na chvíľočku nespustil oči z malej tanečnice.

Práve bilo dvanásť hodín a klop! tabatierka sa otvorila; ale nebol v nej tabak, veru nie, lež malý čierny škriatok. Bola to čarodejná vecička.

„Cínový vojak!“ povedal škriatok, „staraj sa ty len o seba!“

Ale cínový vojačik sa tváril, akoby to nepočul.

„No len počkaj dozajtra!“ povedal škriatok.

Ráno, keď deti vstali, dali cínového vojačika do obloka, a či to už zavinil škriatok alebo prievan, oblok sa zrazu otvoril a cínový vojačik vyletel dolu hlavou z tretieho poschodia. Bol to hrozný pád; obrátil sa nohou nahor a dopadol na končitú čiapku, zapichnutý bodákom medzi dlaždicami.

Slúžka s chlapčekom hneď zbehli dolu hľadať ho. Ale hoci na nebo bezmála stúpili, predsa ho nenašli. Ak by bol cínový vojačik zavolať: „Tu som!“ ľahko by ho boli našli, ale jemu sa nezdalo vhodné nahlas kričať, keď bol v rovnošate. Potom začalo pršať, čoraz hustejšie, kvapka za kvapkou, až sa spustil poriadny lejak. Keď sa vypršalo, pribehli dvaja chlapci.

„Ľaľa!“ zvolal jeden, „tuto je cínový vojak! Nech sa plaví!“

Potom urobili z novín loďku, doprostred postavili cínového vojačika a už sa plavil dolu jarkom. Obaja chlapci bežali popri jarku a radostne tľapkali rukami. Ty môj svete! aké vlny boli v jarku a aký prúd! Nuž, veď to bol poriadny lejak! Papierová loďka sa kolísala zboku nabok a zavše sa zakrútila, až sa vojačik striasol. Ale bol statočný, ani brvou nepohol, pozeral spriama a pevne zvieral pušku.

Zrazu sa dostala loďka pod široký mostík. Bolo tam tma ani v ich spoločnej škatuli.

„Kam sa len dostanem!“ pomyslel si. „Veru, veru, to všetko urobil ten škriatok! Ó, len keby som mal v člne bábiku, potom by tu mohla byť aj dva razy toľká tma!“

Tu vyšiel veľký potkan, čo býval pod lávkou.

„Máš cestovný pas?“ spýtal sa potkan. „Ukáž!“

Ale cínový vojačik čušal a ešte pevnejšie zovrel pušku. Loďka pláva ďalej a potkan beží za ňou. Uch! ako škripal zubami a volal na drievka a slamky:

„Zastavte ho! Zastavte ho! Nezaplatil clo! Neukázal pas!“

Lež prúd bol čoraz silnejší. Cínový vojačik už videl za mostíkom denné svetlo, ale počul aj šumivý zvuk, ktorý by naľakal i udatného vojaka. Predstavte si, za mostíkom sa voda z jarku rútila rovno do obrovského priepľavu, ktorý bol pre neho práve takým nebezpečenstvom ako pre nás spustiť sa nadol veľkým vodopádom.

Už bol tak blízko, že sa nemohol zastaviť. Lodžka sa rútila napred, úbohý cínový vojačik stál priamo, ako len mohol. Nikto mu nemohol vyčítať, že by čo len okom žmurkol. Lodžka sa trištyrikrát otočila a už bola plná vody až po okraj; musela sa potopiť. Cínový vojačik bol už po krk vo vode a lodžka klesala hlbšie a hlbšie. Papier stále viac povoloval. Teraz už voda vystúpila vojačikovi nad hlavu, a tu si pomyslel na malú krásnu tanečnicu, ktorú už istotne nikdy neuvidí. A cínovému vojačikovi zaznelo v ušiach:

Vždy napred, napred, bojovník,

až do náručia smrti! Tu sa papier rozmočil a vojačik cezeň preletel – ale vtom ho zhltna veľká ryba.

Ach, aká tam bola tma! Bolo to ešte horšie než pod mostíkom a potom, bolo tu veľmi tesno. Ale vojačik bol statočný a rozťahol sa v rybe celou dĺžkou, s puškou v ruke.

Ryba plávala ďalej a zrazu sa začala metať na všetky strany. Napokon sa upokojila a náhle cez ňu zasvitlo. Potom sa celkom vyjasnilo a ktosi zvolal: „Cínový vojačik!“ Rybár totiž rybu chytil, priniesol ju na trh, predal, ryba sa dostala do kuchyne, kde ju slúžka prerezala nožom. Dvoma prstami chytila vojačika okolo pása a priniesla ho do izby. Všetci chceli vidieť hrdinu, čo sa plavil v bruchu ryby. Ale cínový vojačik nebol ani trochu hrdý. Postavili ho na stôl a tu – nie, ako čudne to chodí na tomto svete! Cínový vojačik bol v tej istej izbe ako predtým, videl tu tie isté deti a na stole tie isté hračky: aj nádherný zámok s prekrásnou malou tanečnicou. Ustavične stála na jednej nohe a druhú mala zdvihnutú do výšky. Aj ona bola statočná! Cínového vojačika to dojalo a bezmála by sa bol rozplakal cínovými slzami, ale to sa nepatrilo. Pozrel na ňu a ona pozrela na neho, ale nič si nepovedali.

Zrazu ho ktorýsi chlapček chytil a hodil do kachiel, hoci naozaj nemal prečo. To iste zavínal ten škriatok v tabatierke.

Cínový vojačik stál v prenikavom svetle a pocítil strašnú páľu, ale nevedel, či je to od ohňa alebo od lásky. Stratil už všetky farby, nikto však nemohol povedať, či sa mu to stalo na cestách a či od žiaľu. Pozrel na malú bábiku, ona pozrela na neho a pocítil, že sa roztápa; ale

stál ešte statočne s puškou v ruke. Tu sa otvorili dvere a prievan schytil tanečnicu. Ani vzdušná víla vletela rovno do kachiel k cínovému vojačikovi, vzbĺkla a už jej nebolo. Potom sa cínový vojačik roztavil a keď na druhý deň slúžka vyberala z kachiel popol, našla tam namiesto vojačika malé cínové srdiečko. Z tanečnice však zostala len ozdoba a aj tá bola od ohňa celá čierna.

Cisárove nové šaty

Pred dávnymi rokmi žil cisár, ktorý mal tak nesmierne rád pekné nové šaty, že všetky peniaze vydával na parádu. Nestaral sa o svojich vojakov, nedbal o divadlo ani o poľovačky, stále sa ukazoval v nových šatách. Každú hodinu mal iný odev, a ako sa obyčajne hovorí o kráľovi, že zasadá v rade, tak tu sa vždy vravelo: „Cisár je v obliekarni!“

Vo veľkom meste, kde cisár býval, žilo sa veselo, každý deň prichádzalo veľa cudzincov.

Raz sem prišli dvaja šibali. Vydávali sa za tkáčov a vraveli, že vedia utkať najkrajšiu látku, akú si len možno predstaviť. Táto látka bude mať nielen neobyčajné farby a vzorku, ale šaty z nej budú mať podivuhodnú vlastnosť. Budú neviditeľné pre každého, kto nie je súci pre svoj úrad alebo kto je nevýslovné hlúpy.

„To by boli znamenité šaty“, pomyslel si cisár. „Ak by som si ich obliekol, hneď by som spoznal, ktorí ľudia v mojej ríši nie sú schopní zastávať im zverený úrad. Mohol by som rozoznať hlúpych od múdrych! Ba veru, tú látku mi musia zaraz utkať!“ A hneď vyplatil šibalom hŕbu peňazí, aby sa mohli pustiť do práce.

Tí hneď postavili svoje krosná a tvárili sa, akoby pracovali, ale osnovy boli prázdne. Bez dlhého premýšľania si vypýtali najjemnejší hodváb a najkrajšie zlato. Všetko si schovali do vlastných vreciek, a potom dlho do noci tkali na prázdnych krosnách.

„Teraz by som rád vedel, koľko toho natkali!“ pomyslel si cisár. Akosi čudne sa mu zovrelo srdce, keď si pomyslel, že kto je hlúpy alebo celkom nesúci pre svoj úrad, nemôže látku vidieť. O sebe bol presvedčený, že sa nemusí báť. Niekoho však predsa pošle, nech sa pozrie, ako to vyzerá.

Ľudia v meste vedeli, akú podivuhodnú silu má látka, a všetci túžil? vidieť, aký neschopný alebo hlúpy je ich sused.

Pošlem ku tkáčom svojho starého statočného ministra!' rozhodol sa cisár. ‚On najlepšie posúdi, ako látka vyzerá, lebo má rozum a nikto nezastane svoj úrad lepšie ako on!'

Šiel teda starý dobrý minister do sály, kde dvaja šibali pracovali na prázdnych krosnách.

‚Bože na nebi!' pomyslel si starý minister a div si oči nevyočil, ‚ved' ja nič nevidím!' Ale nahlas nepovedal ani slovka.

Obaja podvodníci ho pozývali bližšie a pýtali sa, či látka nemá krásnu vzorku a nádherné farby. Potom ukázali na prázdne krosná a úbohý starý minister otváral oči, div mu z jamôk nevypadli, ale nevidel nič, lebo na krosnách naozaj nič nebolo. ‚Bože môj!' zhrozil sa, ‚vari som hlúpy? To som sa nikdy nenazdal, preto nik sa to nesmie dozvedieť! Vari nie som súci pre svoj úrad? Nie, nikomu nesmiem povedať, že látku nevidím!'

‚No, nič nevravíte o látke!‘ prihovoril sa šibal, čo tkal. ‚Ó, je nádherná, čarokrásna!‘ povedal starý minister a pozrel cez okuliare. ‚Tá vzorka a tie farby! - Veru, musím povedať cisárovi, že sa mi nevýslovné páči!‘

‚Ach, to nás teší!‘ povedali obaja tkáči a vymenovali farby i vzorku podľa názvov. Starý minister pozorne počúval, aby to mohol povedať cisárovi, keď príde domov. Á tak aj urobil.

Teraz žiadali podvodníci ďalšie peniaze, nový hodváb i zlato, čo potrebovali na tkanie. Všetko vopchali do vlastných vreciek. Na krosná nedali ani vlákenko, ale ako predtým, tak i teraz tkali na prázdnych krosnách.

Čoskoro poslal cisár iného spoľahlivého úradníka pozrieť, ako tkáči pokračujú v práci a či už je látka hotová. Pochodil tak ako minister. Hľadel a hľadel, ale keďže tam boli len prázdne krosná, nemohol nič vidieť.

‚No, nie je to pekná látka?‘ vraveli šibali, vysvetľovali mu a ukazovali na nádhernú vzorku, ktorá vôbec nejestvovala.

‚Hlúpy predsa nie som!' pomyslel si dvoran, ‚že by som teda nebol súci pre svoj dobrý úrad. To je veru smiešne! No jednako nik to nesmie spozorovať!' Potom pochválil látku, ktorú nevidel, a presvedčil ich, že má radosť z takých krásnych farieb a utešenej vzorky. ‚Áno, látka je naozaj čarokrásna!‘ povedal cisárovi.

Celé mesto rozprávalo o nádhernej látke. Teraz i sám cisár chcel vidieť látku, pokým je ešte na krosnách. Vybral sa k prešibaným tkáčom s celým zástupom význačných mužov, medzi ktorými boli aj obaja starí, spoľahliví úradníci. Šibali teraz tkali ostopäť, lenže zas bez jediného vlákna na prázdnych krosnách.

„Ach, veď je to grandiózne!“ vraveli obaja statoční úradníci. „Pozrite len, vaše veličenstvo, na tú vzorku, na tie farby!“ a ukazovali na prázdne krosná, lebo sa nazdali, že ostatní látku vidia.

„Čože je to!“ pomyslel si cisár, „ja nič nevidím! To je strašné, som vari hlúpy? Alebo azda nie som súci cisár? To by bolo to najstrašnejšie, čoho som sa mohol dožiť!“ - „Ó, látka je pekná!“ povedal cisár. „Som s ňou nanajvýš spokojný!“ prikyvoval a pozoroval prázdne krosná. Nechcel povedať, že nič nevidí. Celý sprievod, čo prišiel s cisárom, pozeral a pozeral, ale nevidel viacej ako ostatní. No všetci vraveli tak ako cisár: „Ó, látka je veľmi pekná!“ a radili mu, aby si šaty z tejto látky vzal na veľkú procesiu, ktorú práve pripravovali. „Je to grandiózne, úchvatné, excelentné!“ letelo od úst k ústam a všetci boli rozradostnení.

Cisár dal každému šibalovi rytiersky kríž do gombíkovej dierky a titul cisárskeho tkáča.

Pred procesiou celú noc sedeli šibali pri práci a mali zapálených šesťnásť svetiel. Ľudia sa mohli presvedčiť, že majú naponáhlo, aby cisárovi šaty zavčasu zhotovili. Tvárili sa, akoby vyberali látku z krosien, strihali vo vzduchu veľkými nožnicami, šili ihlou bez cverny a napokon povedali: „Prosím, šaty sú už hotové!“

Sám cisár zašiel ta so svojimi urodzenými gavaliermi a obaja šibali zdvihli ruky do výšky, akoby v nich niečo držali, a povedali: „Hľa, to sú nohavice! A tuto košeľa! Tu zasa plášť!“ a pokračovali ďalej. „Sú ľahké ani pavučinka! Človek by sa temer nazdal, že nemá nič na tele, ale v tom je práve čaro týchto šiat!“

„Áno!“ povedali gavalieri, ale nevideli nič, lebo tam naozaj nič nebolo.

„Vaše cisárske veličenstvo, ráčte si teraz najmilostivejšie vyzliecť šaty!“ povedali šibali.

„Potom vám oblečieme nové, tu, pred týmto veľkým zrkadlom!“

Cisár sa vyzliekol a šibali sa tvárili, akoby mu po kúsku obliekali nové šaty, ktoré mu ušili; chytili ho okolo pása, a potom akoby mu niečo priviazali, to mala byť vlečka. Cisár sa obracal a zvrátil pred zrkadlom.

„Ach, či sú krásne! Ako znamenite pristanú!“ vraveli všetci. „Tá vzorka! Tie farby! Je to drahocenný odev!“

„Vonku čakajú s cisárskymi nebesami. V sprievode ich ponosujú nad vašim veličenstvom!“ oznámil hlavný ceremoniár.

„Áno, som pripravený!“ povedal cisár.

„Nože, pristanú mi?“ spýtal sa. A potom sa ešte raz obrátil pred zrkadlom, lebo teraz sa chcel tváriť, akoby naozaj obdivoval svoje nádherné šaty.

Komorníci, čo mali niesť vlečku, hmatali po dlážke, akoby vlečku dvíhali. Držali ruky vo vzduchu a netrúfali si prezradiť, že nič nevidia.

A tak šiel cisár v sprievode pod nádhernými nebesami a všetci ľudia na ulici a v obkloch vraveli: „Ach, aké nádherné šaty má cisár! Akú čarokrásnu vlečku na rúchu! Ach, či mu to pristane!“ Nikto sa nechcel prezradiť, že nič nevidí, lebo by nebol súci na svoj úrad, alebo by bol nevýslovne hlúpy. Ani v jedných šatách nemal cisár taký úspech.

„Ale veď je nahý!“ vykričlo ktorési dieťa. „Bože na nebi, čujte ten nevinný hlas!“ povedal otec. A ľudia si šepkali, čo povedalo dieťa.

„Veď je nahý malé dieťa to povedalo, nahý je!“

„Nahý je!“ volal nakoniec všetok ľud. Tu cisára zamrazilo, lebo sa nazdal, že majú pravdu, ale pomyslel si: „Teraz musím vydržať po celý sprievod.“ A vykročil si ešte pyšnejšie a komorníci niesli vlečku, ktorej vôbec nebolo.

Dievčatko so zápalkami

Bola treskúca zima, padal sneh. Blížil sa tmavý večer. Bolo to v posledný deň v roku, na Silvestra. V tej zime a tme išlo po ulici malé chudobné dievčatko, prostovlasé a bosé. Z domu vyšlo v pantofliach, ale načo mu aj boli také pantofle! Predtým ich nosievala jeho mama, také boli veľké. Ako dievčatko prebiehalo ulicou, aby sa vyhlo dvom rútiacim sa vozom, stratilo ich. Jednu pantofľu nemohlo nájsť a s druhou odbehol akýsi chlapec. Vravel, že si z nej urobí kolísku, keď bude mať deti.

Teraz šlo dievčatko bosé, s nôžkami od zimy červenými, až belasými. V starej zástere malo hromadu sírových zápalkiek a jeden zväzok držalo v ruke. Po celý deň si od dievčatka nikto nič

nekúpil. Nikto mu nedal ani grajciar. Chodilo po uliciach hladné, premrznuté, a vyzeralo, chúd'a, veľmi úboho. Snehový páper mu padal na dlhé plavé vlásky s peknými kučerami na šiji. Dievčatko však vôbec nemyslelo na to, aké je pekné. Za všetkými oblokmi sa svietilo a po ulici sa šírila vábivá vôňa husaciny. Ved' bol novoročný predvečer, a dievčatko myslelo práve na to.

Učupilo sa v kúte medzi dvoma domami, z ktorých jeden trocha vyčnieval do ulice. Drobné nôžky skrčilo pod seba, ale tu mu bola ešte väčšia zima. Domov sa neopovážilo ísť, lebo zo zápaliek nič nepredalo a nezarobilo ani grajciar. Otec by ho iste vybil. A doma je tiež zima, ved' majú sotva strechu nad hlavou a fúka tam, hoci najväčšie diery vypchali senom a handrami. Dievčatku celkom zmeraveli malé rúčky od zimy. Ach, maličká zápalka by ich zohriala! Len keby si mohlo čo len jednu vziať zo zväzočka. Škrtnúť o múr a zohriať si prsty! Vytiahlo zápalku a „škrť!“, ako zapraskala, ako horí! Bol to teplý, jasný plameň ako zo sviečky, ktorý hrial, keď nad ním držala ruku. Aké to bolo zvláštne svetlo! Dievčatku sa zazdalo, že sedí pri veľkých železných kachliach s lesklými mosadznými guľami a mosadznými rúrami. Oheň utešene horel a výborne hrial! - Dievčatko už vystieralo nohy, aby si ich zohrialo, a tu plameň zhasol. Kachle sa stratili, sedelo tu len s vyhorenou zápalkou v ruke.

Škrťlo novou zápalkou, ktorá zahorela, zasvietila a na mieste, kam dopadlo jej svetlo, bol múr priehľadný ako závoj. Videlo rovno do izby, kde bol stôl prestretý bielym obrusom. Na ňom stál jemný porcelán a nádherne sa pariača pečená hus, plnená slivkami a jabĺčkami. Ešte krajšie bolo to, že hus vyskočila z misy a drobčila po dlážke s vidličkou a nožom v chrbte. Drobčila dovtedy, až sa dostala k chudobnému dievčatku. Zápalka zrazu zhasla a dievčatko videlo len hrubý, studený múr.

Zažalo novú zápalku. Odrazu sa našlo pred nádherným vianočným stromčekom. Bol ešte väčší a viacej vyzdobený než stromček, ktorý na posledné Vianoce videlo cez sklené dvere u bohatého kupca. Na zelených konároch horelo tisíce sviečok a z nich sa usmievali na dievčatko pestré obrázky, čo inak zobia výkladné skrine. Dieťa natiahlo obe ruky - vtom zápalka zhasla. Vianočné sviečky vystupovali stále vyššie a vyššie, až sa dievčatku zdalo, že sú to jasné hviezdy. Jedna z nich spadla a urobila po nebi dlhú ohnivú čiaru.

„Teraz niekto zomiera!“ povedalo si dievčatko. Tak vravievala jeho nebohá stará mať, ktorá jediná zo všetkých ľudí bola k nemu dobrá: Keď padá hviezda, vždy odchádza nejaká duša do neba.

Opäť škrtlo o múr zápalkou, ktorá doširoka zasvietila. V jej lesku stála stará mať, nevýslovne jasná a žiarivá, milá a láskavá.

„Stará mama,“ zvolalo dievčatko, „vezmi ma k sebe! Ja viem, že sa stratíš, keď zápalka zhasne. Stratíš sa, tak ako teplé kachle, nádherná husacina a veľký, utešený vianočný stromček!“ - Dievčatko rýchlo zapálilo celý zvyšok zápaliek v načatom zväzočku, lebo starú mamu chcelo vidieť čo najdlhšie. Zápalky svietili tak jasne, že bolo pri nich svetlejšie než za bieleho dňa. Nikdy predtým nebola stará mama taká pekná a veľká. Vzala si dievčatko do náručia a leteli vysoko, veľmi vysoko, ta, kde niet zimy, hladu ani strachu.

Za studeného rána, v kúte pri dome sedelo malé dievčatko s červenými lícami a s úsmevom na tvári. Bolo mŕtve, zmrzlo v posledný večer starého roka. Novoročné ráno zasvitlo nad malou postavičkou, so zápalkami v lone. Jeden zväzoček temer vyhorel. ‚Chcelo sa zohriať,‘ vraveli ľudia. Ale nikto nevedel, koľkú krásu videlo, v akom jase odišlo so starou mamou do radostí Nového roku.